

Věc C-233/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

13. dubna 2023

Předkládající soud:

Consiglio di Stato (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. dubna 2023

Odvolatelky:

Alphabet Inc.

Google LLC

Google Italy Srl

Odpůrce:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Další účastníci řízení:

Enel X Italia Srl a Enel X Way Srl

Předmět původního řízení

Odvolání podané společnostmi Alphabet Inc., Google LLC a Google Italy Srl (dále společně jen „Google“) proti rozsudku Tribunale amministrativo regionale del Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie), kterým tento soud zamítl žalobu společnosti Google proti rozhodnutí Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Úřad pro hospodářskou soutěž a trh, Itálie). Úřad stanovil, že společnost Google se dopustila zneužití dominantního postavení ve smyslu článku 102 SFEU tím, že nezajistila kompatibilitu své aplikace Android Auto s aplikací vyvinutou společností Enel X Italia Srl (dále jen „Enel X Italia“) pro služby spojené s dobíjením elektromobilů, a proto společnosti Google nařídil, aby údajně

zneužití ukončila, uložil jí určité povinnosti týkající se dotčených aplikací a uložil jí peněžitou sankci.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie), jako soudem posledního stupně, podle článku 267 SFEU má za cíl to, aby Soudní dvůr vyložil pojem „zneužití dominantního postavení“ ve smyslu článku 102 SFEU, zejména pokud jde o určení relevantních trhů a případných povinností podniku, který má dominantní postavení na jednom nebo více digitálních trzích.

Předběžné otázky

1) Musí být ve smyslu článku 102 SFEU požadavek nezbytnosti výrobku, na který se vztahuje odmítnutí dodávek, vykládán v tom smyslu, že přístup musí být nezbytný pro výkon určité činnosti na sousedním trhu, anebo postačí, že přístup je nezbytný pro pohodlnější využívání výrobků nebo služeb nabízených podnikem, který o přístup žádá, zejména pokud výrobek, na který se vztahuje odmítnutí dodávek, má v zásadě funkci usnadnit a z pohodlnit využívání již existujících výrobků nebo služeb?

2) Lze v souvislosti s jednáním, které je kvalifikováno jako odmítnutí dodávek, konstatovat zneužívání ve smyslu článku 102 SFEU, a to v kontextu, v němž navzdory neexistenci přístupu k požadovanému výrobku i) podnik, který požádal o přístup k požadovanému výrobku, již na trhu působil a po celou dobu údajného zneužívání na trhu dále rostl a ii) na trhu nadále působily jiné hospodářské subjekty, které si s podnikem, který požádal o přístup k výrobku, konkurují?

3) Musí být článek 102 SFEU v případě zneužití spočívajícího v odmítnutí přístupu k údajně nezbytnému výrobku nebo službě vykládán v tom smyslu, že neexistence výrobku nebo služby v době žádosti o jejich poskytnutí musí být zohledněna jako objektivní důvod pro samotné odmítnutí, anebo musí být orgán pro hospodářskou soutěž alespoň povinen na základě objektivních faktorů provést analýzu času, který dominantní podnik potřebuje k vývoji výrobku nebo služby, k nimž je požadován přístup, anebo je naopak dominantní podnik povinen s ohledem na odpovědnost, kterou nese na trhu, informovat žadatele o načasování potřebném k vývoji výrobku?

4) Musí být článek 102 SFEU vykládán v tom smyslu, že dominantní podnik, který má kontrolu nad digitální platformou, může být povinen upravit své výrobky nebo vyvinout nové, aby umožnil přístup k těmto výrobkům těm, kteří o to požádají? Je v takovém případě dominantní podnik povinen zohlednit obecné potřeby trhu nebo potřeby jednotlivého podniku, který žádá o přístup k údajně nezbytnému vstupu, nebo alespoň s ohledem na zvláštní odpovědnost, kterou na trhu nese, stanovit objektivní kritéria pro posouzení žádostí, které mu byly předloženy, a pro stanovení pořadí jejich priority?

5) Musí být článek 102 SFEU v souvislosti se zneužitím spočívajícím v odepření přístupu k údajně nezbytnému výrobku nebo službě vykládán v tom smyslu, že orgán pro hospodářskou soutěž je povinen předem vymezit a určit relevantní navazující trh dotčený zneužitím, a může být tento trh rovněž pouze potenciální?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva a unijní judikatura

Článek 102 SFEU

Rozsudek Tribunálu ze dne 17. září 2007, Microsoft, T-201/04

Rozsudek Soudního dvora ze dne 26. listopadu 1998, Bronner, C-7/97

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Společnost Google Italy Srl, italská dceřiná společnost společnosti Google LLC, která je dceřinou společností Alphabet Inc., se zabývá především poskytováním služeb ostatním podnikům skupiny Google.
- 2 Společnost Google vyvinula operační systém s otevřeným zdrojovým kódem pro mobilní zařízení Android, který může kdokoli zdarma získat a upravovat bez povolení. Společnost Google vyvinula také operační systém Android Automotive OS, integrovaný operační systém pro infozábavní systémy automobilů, který je rovněž k dispozici zdarma pod licencí open source.
- 3 V roce 2015 společnost Google spustila Android Auto, aplikaci pro mobilní zařízení s operačním systémem Android, která uživatelům umožňuje přístup k určitým aplikacím v jejich chytrých telefonech prostřednictvím vestavěné obrazovky v automobilu.
- 4 Vzhledem k časové a finanční náročnosti zajištění kompatibility jednotlivých aplikací se systémem Android Auto připravuje společnost Google řešení pro celé kategorie aplikací v podobě šablon, které umožňují vývojářům třetích stran vytvářet verze svých aplikací kompatibilní s Android Auto. V některých případech společnost Google umožnila vývojářům vytvářet vlastní aplikace, které byly vyvinuty tak, aby byly kompatibilní se systémem Android Auto, pokud neexistovala výchozí šablona.
- 5 Na konci roku 2018 byly výše uvedené šablony k dispozici pouze pro mediální aplikace a aplikace pro zaslání zpráv; společnost Google však vyvinula verze svých mapových a navigačních aplikací (tedy Google Maps a Waze), které jsou kompatibilní se systémem Android Auto.
- 6 Společnost Enel X Italia Srl (dále jen „Enel X“) poskytuje služby nabíjení elektrických vozidel a skupina Enel provozuje více než 60 % nabíjecích stanic dostupných v Itálii.

- 7 V květnu 2018 společnost Enel X spustila aplikaci JuicePass, která nabízí řadu funkcí pro nabíjení elektromobilů, a to zejména: vyhledávání a rezervaci nabíjecích stanic na mapě; přenos do Google Maps nebo Apple Maps, aby bylo možné navigovat k vybrané nabíjecí stanici; zahájení, zastavení a sledování nabíjení a související platby. JuicePass je k dispozici pro uživatele chytrých telefonů se systémem Android a lze jej stáhnout z Google Play.
- 8 V září 2018 a v následujících měsících společnost Enel X požádala společnost Google, aby učinila JuicePass kompatibilní se systémem Android Auto. Společnost Google tuto možnost odmítla a zopakovala, že mediální aplikace a aplikace pro zasilání zpráv jsou jedinými aplikacemi třetích stran kompatibilními se systémem Android Auto a že není možné publikovat JuicePass v systému Android Auto z bezpečnostních důvodů a z důvodu potřeby racionálně rozdělit zdroje potřebné pro požadovaný vývoj.
- 9 Dne 12. února 2019 podala společnost Enel X u Úřadu pro hospodářskou soutěž a trhy (dále jen „Úřad“) oznámení, v němž uvedla, že jednání společnosti Google spočívající v neoprávněném odmítnutí umožnit aplikaci JuicePass spolupracovat se systémem Android Auto představuje porušení článku 102 SFEU.
- 10 Poté, co Úřad zahájil řízení, společnost Google dne 15. října 2020 zveřejnila verzi šablony pro navrhování beta verzí aplikací pro nabíjení elektromobilů kompatibilních se systémem Android Auto.
- 11 Rozhodnutím ze dne 27. dubna 2021 Úřad prohlásil, že jednání společnosti Google spočívající v bránění a odkládání zveřejnění aplikace JuicePass vyvinuté společností Enel X na platformě Android Auto představuje zneužití dominantního postavení ve smyslu článku 102 SFEU, a nařídil společnosti Google mimo jiné: i) ukončit, a to i do budoucna, sporné jednání narušující hospodářskou soutěž; ii) zveřejnit konečnou verzi šablony pro vývoj aplikací pro elektrické nabíjení; iii) pokračovat ve vývoji všech chybějících funkcí konečné šablony, které společnost Enel X označila za nezbytné. Úřad dále uložil společností Alphabet Inc, Google LLC a Google Italy Srl společně a nerozdílně peněžitou správní sankci v celkové výši 102 084 433,91 eur.
- 12 Odvolatelky napadly toto opatření u Tribunale amministrativo regionale del Lazio (regionální správní soud pro Lazio), který žalobu v plném rozsahu zamítl.
- 13 Proti tomuto rozhodnutí podaly odvolatelky odvolání.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 14 Úřad tvrdí, že jednání společnosti Google je relevantní z hlediska ochrany hospodářské soutěže a dynamiky trhu vzhledem k dominantnímu postavení společnosti Google, která hraje ústřední roli při poskytování přístupu profesionálních uživatelů (v tomto případě vývojářů) ke koncovým uživatelům aplikací. Typy a specifické vlastnosti aplikací, které lze publikovat v systému

Android Auto, stejně jako načasování realizace a poskytnutí potřebných programovacích nástrojů, totiž závisí výhradně na společnosti Google.

- 15 Podle názoru Úřadu existuje konkurenční prostor zahrnující jak Google Maps (a další navigační aplikace), tak aplikaci Enel X Italia (a další aplikace pro služby související s elektrickým nabíjením), vzhledem k tomu, že obě aplikace nabízejí vyhledávací a navigační služby související s dobíjecími stanicemi (skutečná hospodářská soutěž) a navíc aplikace Enel X Italia nabízí funkce, které jsou nové, ale v budoucnu by mohly být integrovány do Google Maps (potenciální hospodářská soutěž); aplikace Enel X Italia a Google Maps navíc soutěží o uživatele a data, která tyto uživatelé generují.
- 16 Z těchto důvodů se Úřad domnívá, že jednání společnosti Google, které neoprávněně ztížilo a zpozdilo dostupnost aplikace společnosti Enel X v systému Android, představuje odmítnutí umožnit interoperabilitu (odmítnutí obchodovat), které znamenalo porušení zásady rovných podmínek („level playing field“), spočívající v nespravedlivém zvýhodnění aplikace vlastněné společností Google na úkor aplikace soutěžitele Enel X Italia.
- 17 Společnost Google zaprvé zpochybňovala existenci povinnosti poskytovat dodávky/služby, která jí byla uložena a která byla potvrzena v napadeném rozsudku a v rozhodnutí Úřadu. Zejména nebyly naplněny kumulativní podmínky stanovené v rozsudku Tribunálu ze dne 17. září 2007 ve věci T-201/04 Microsoft, a to i) že se povinnost poskytovat dodávky/služby týká výrobku nebo služby nezbytných pro výkon činnosti na sousedním trhu; ii) že odmítnutí poskytovat dodávky/služby může vyloučit veškerou účinnou hospodářskou soutěž na tomto trhu; iii) že odmítnutí představuje překážku pro vznik nového výrobku.
- 18 Zejména chyběla analýza nezbytnosti ze strany Úřadu. Kromě toho neexistence přístupu k systému Android Auto nebránila fungování aplikace JuicePass (kterou lze v každém případě používat na chytrém telefonu připevněném k vozidlu, např. pomocí přísavného držáku) ani účinné hospodářské soutěži v oblasti aplikací pro nabíjení elektromobilů, o čemž svědčí výrazný růst aplikace JuicePass a přítomnost dalších podobných aplikací v Itálii.
- 19 Zadruhé společnost Google tvrdí, že její jednání bylo správné a odůvodněné s ohledem na: i) potřebu vyvinout novou šablonu pro přístup do systému Android Auto v souladu s platnými bezpečnostními požadavky (která v době podání žádosti neexistovala), a konkrétní nemožnost vyvinout pro tento účel aplikaci na míru; ii) přiměřený časový rámec, v němž společnost Google tuto šablonu vyvinula, a to navzdory složitosti a obtížím souvisejícím s pandemií COVID-19; iii) skutečnost, že Úřad nezpochybňoval jako nepřiměřenou dobu, kterou společnost Google na tento vývoj potřebovala.
- 20 Zatřetí společnost Google zpochybňovala identifikaci, ze strany Úřadu, dvou předcházejících trhů, na nichž jí bylo přisouzeno dominantní postavení, a to trhu licencování operačních systémů pro chytrá mobilní zařízení, kde společnost

Google působí prostřednictvím operačního systému Android, a trhu portálů pro prodej aplikací pro Android (Android app store), kde společnost Google působí prostřednictvím Google Play. Podle společnosti Google měl Úřad určit různé relevantní trhy, na kterých Android Auto působí, a prokázat dominantní postavení této aplikace na tomto trhu.

- 21 Začtvrté společnost Google uvedla, že napadené rozhodnutí ani neurčuje konkrétní relevantní navazující trh, pouze identifikuje „konkurenční prostor“, v němž navigační aplikace konkurují aplikacím pro nabíjení elektromobilů, aniž by analyzovalo údajnou zastupitelnost na straně poptávky a nabídky mezi těmito dvěma různými typy aplikací.
- 22 Zapáté, společnost Google popírala existenci konkurenčního vztahu mezi Google Maps a JuicePass z hlediska: i) skutečného, když zpochybňovala zaměnitelnost obou aplikací, pokud jde o funkci vyhledávání dobíjecích stanic, neboť se jedná o nekonkurenční, ale doplňkové služby; ii) potenciálního, vzhledem k tomu, že případná budoucí integrace funkcí rezervace a platby za dobíjení do Google Maps (v rámci Android Auto) není podle kritérií stanovených unijní judikaturou dostatečně prokázána; iii) shromažďování údajů generovaných uživateli služeb pro dobíjení elektromobilů ze strany Google Maps a JuicePass, neboť obě aplikace jsou různého typu.
- 23 Zašesté, společnost Google napadla vyčíslení sankce, kterou jí Úřad uložil podle platných italských právních předpisů.
- 24 Úřad odpověděl, že cíle ochrany hospodářské soutěže na digitálních trzích vyžadují, aby byla zohledněna specifická a dynamika těchto trhů, a zejména skutečnost, že: i) na vertikálně integrovaných digitálních platformách může být dominantní postavení hospodářského subjektu na předcházejících trzích využito hospodářským subjektem k prosazení jeho dominantního postavení na navazujících trzích a na souvisejících nebo vznikajících trzích; ii) jednání, které se odehrává v určitém časovém okamžiku, může ovlivnit vývoj a dynamiku hospodářské soutěže na trhu, na němž se odehrává; iii) rozšíření nabídky propagované hospodářskými subjekty na digitálním trhu způsobuje, že služby a výrobky, o nichž se dříve mělo za to, že patří na odlišné trhy, se začínají dostávat pod vzájemný konkurenční tlak, nebo že do již existujících výrobků, o nichž se dříve mělo za to, že nejsou podobné, jsou začleněny nové funkce, což je ještě častější případ služeb a výrobků určených pro několik skupin uživatelů digitální platformy.
- 25 Aby byla zajištěna účinná ochrana hospodářské soutěže a větší výběr pro spotřebitele, je tedy nutné zohlednit konkurenční prostor vytvořený na vyvíjejících se trzích nebo ve vztahu k budoucím trhům a pružněji uplatňovat logicko-právní kritéria, která se v této oblasti tradičně uplatňují.
- 26 Společnost Enel X zdůraznila, že jednání společnosti Google, které Úřad kvalifikoval jako odmítnutí obchodovat, vykazuje skutkové znaky odlišné od

případů odmítnutí obchodovat analyzovaných v judikatuře citované společnosti Google, která se týká jiného hospodářského kontextu než digitálního.

- 27 V projednávané věci se nejednalo o uzavření dohody, ale spíše o zajištění plné interoperability mezi výrobkem společnosti Enel X a systémem s otevřeným zdrojovým kódem vyvinutým společností Google, jehož úspěch byl spojen především s možností přístupu spotřebitelů k aplikacím vyvinutým podniky.
- 28 Tím, že společnost Google nakonfigurovala svůj výrobek Android Auto takovým způsobem, že znemožnila jeho plnou interoperabilitu s aplikacemi pro služby nabíjení, údajně porušila zásadu rovných podmínek („level playing field“) tím, že společnost Enel X neumožnila vyvinout JuicePass pro Android Auto s funkcemi podobnými funkcím její vlastní aplikace Google Maps nebo zavést nové a odlišné funkce ve srovnání s funkcemi, které nabízí Google Maps, nebo se pokusila stanovit podmínky pro používání aplikace JuicePass (na chytrém telefonu s vypnutým motorem atd.), které znehodnotily její úspěch u spotřebitelů.
- 29 Ačkoli má společnost Google pravomoc určovat načasování, podmínky a způsob zpřístupnění, tato pravomoc nemůže jít tak daleko, aby trvale bránila inovacím a technickému vývoji v neprospěch spotřebitelů, aniž by k tomu poskytla platné objektivní odůvodnění, a to vzhledem k vysokému riziku, že vítězný výrobek na digitálních trzích velmi rychle získá dominantní podíl nebo dokonce celý trh.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 30 Předkládající soud uvádí, že článek 102 SFEU neobsahuje definici zneužití, která je obecným právním pojmem, a že případy uvedené v tomto ustanovení jsou pouze demonstrativní a nevyčerpávají způsoby zneužití dominantního postavení zakázané unijním právem; z tohoto důvodu je na subjektu vykládajícím právo, aby zohlednil charakteristické rysy referenčního hospodářského kontextu, v projednávané věci digitálních trhů.
- 31 S ohledem na účinky, které může mít jednání společnosti Google v konkrétním hospodářském odvětví, v němž působí, se podle předkládajícího soudu toto jednání abstraktně jeví jako zneužívající odmítnutí poskytnutí dodávek/služeb v rozporu s článkem 102 SFEU, a to z následujících důvodů.
- 32 Zaprvé je to dominantní postavení společnosti Google na trhu se systémy Android a Google Play, protože Android Auto není nic jiného než projekce systému Android do infozábavního systému automobilu.
- 33 Zadruhé se zdá, že přístup ke službě Android Auto je „nezbytný“ pro takový hospodářský subjekt, jako je společnost Enel X, aby mohl koncovým uživatelům nabízet aplikace, které lze snadno a bezpečně používat, když tito uživatelé řídí, protože aplikace (funkční pro elektrické dobíjení vozidel) je v každém případě úzce spojena s používáním automobilu – ať už stojícího nebo jedoucího – jehož se Android Auto jeví jako specifický doplněk vzhledem k přítomnosti aplikací

vyvinutých výrobcí automobilů v systému Android Auto. Vzhledem k vlastnostem a specifické funkci systému Android Auto a procesu rychlého digitálního vývoje by měl být pojem nezbytnosti vykládán širěji a měl by kvalifikovat výrobky nebo služby původně zamýšlené pouze pro pohodlnější používání již existujícího zboží jako „nutné“.

- 34 Zatřetí se předkládající soud domnívá, že jednání společnosti Google je potenciálně způsobilé vyloučit hospodářskou soutěž na dotčených digitálních trzích a že pokud by byla aplikace JuicePass definitivně vyloučena z přístupu k Android Auto, spotřebitelé by o ni již neměli zájem; v tomto smyslu by sporné jednání mohlo vést k tomu, že by uživatelé nemohli využívat „lepší“ výrobek, po němž existuje potenciální poptávka; z dalšího hlediska předkládající soud s ohledem na specifčnost kontextu na základě dokumentů ve spisu nevyklučuje, že by existující „obecná“ aplikace, jako je Google Maps, mohla zahrnout „specifické“ funkce JuicePass.
- 35 Začtvrté, podle předkládajícího soudu není odmítnutí společnosti Google podloženo žádným skutečným objektivním odůvodněním, neboť i při zohlednění času potřebného k provedení technického řešení závisí v podstatě na obchodních rozhodnutích společnosti Google, proti nimž žadatel o přístup k základnímu zdroji, který může poskytnout pouze společnost Google, nemá žádné prostředky ochrany a interakce vůči dominantnímu podniku. S ohledem na charakteristiky odvětví a tržní sílu společnosti Google považuje předkládající soud za možný výklad, podle něhož by vzhledem ke zvláštní odpovědnosti, kterou nese dominantní podnik, měl být povinen předem stanovit objektivní kritéria pro posouzení žádostí a průměrnou dobu potřebnou k jejich vyřízení.
- 36 Zapáté, identifikace navazujícího trhu by neměla přehlížet zvláštnosti referenčního kontextu a charakteristiky systému Android Auto, který slouží pouze k lepšímu využití stávajícího výrobku a v rámci dynamického hlediska by mohl zahrnovat aplikace, jako jsou Google Maps. Podle judikatury totiž postačuje, aby ve vztahu k navazujícímu trhu mohl být „identifikován potenciální, nebo i hypotetický, trh“ (rozsudek Soudního dvora ze dne 17. září 2007, T-201/04, Microsoft, EU:T: 2007:289). Z dalšího hlediska identifikace navazujícího trhu vymezeného podle tradičních pravidel – jako prostoru, kde se střetává nabídka a poptávka, které určují cenu zboží – není zcela v souladu se zvláštnostmi dotčených ekonomických modelů, kde uživatel zboží nebo služby neplatí odměnu v podobě ceny, a to i s ohledem na možnou existenci, kterou Úřad předpokládá, konkurenčního prostoru pokud jde o uživatele a jimi generované údaje.
- 37 Z těchto důvodů se předkládající soud domnívá, že judikatura citovaná odvolatelkou (včetně rozsudku Soudního dvora ze dne 26. listopadu 1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569), která vyjadřuje ustálené zásady ve vztahu k situaci odmítnutí obchodovat, není bezprostředně použitelná na projednávanou věc, která je zasazena do hospodářského kontextu ovlivněného zvláštnostmi fungování digitálních trhů. To může odůvodnit pružný výklad tradičních zásad,

aby bylo možné konkrétně použít článek 102 SFEU v souladu s duchem tohoto ustanovení.

PRACOVNÍ DOKUMENT